

[Undervisningsministeren.]

Jeg har klart erklæret, at vi af 16 sager har sagt ja til de 11 ansøgninger, men at der i alle disse sager var enstemmig tilslutning hos de lokale myndigheder, hos lærerråd, hos amtsskolekonsulenten og hos skoledirektionen.

Når der i dette tilfælde ikke var enighed hos de lokale myndigheder — der var et lille flertal i skolekommissionen, men et stort mindretal imod, alle de omkringliggende kommuner havde augustskoleår, og den begrundelse, kommunen gav, gik ud på, at man ville skabe en særlig ordning for de børn, der skulle i realskolen — kan jeg ikke forstå den stilling, det ærede medlem her tager.

Jeg har yderligere sagt, at spørgsmålet kan blive overvejet, hvis der skulle blive fremført nye synspunkter fra denne kommune; så kan det ærede medlem ikke forlange ret meget mere imødekommenhed over for de synspunkter, han har gjort gældende.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til landsnævnet for omnibus- og fragtmandskørsel med motor-køretøjer (i stedet for M. Larsen (Kolding)).

(Jfr. tidenden sp. 4579).

Valgt blev: *Th. Mikkelsen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om Danmarks erhvervsfond.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4143, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 833).

Der var stillet 2 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4175, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 833).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene til forslag til lov om Danmarks erhvervsfond sættes først til forhandling.

Peter Nielsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Lars M. Olsen, ikke kan være til stede, skal jeg anbefale de to ændringsforslag.

Det første går ud på, at der kan ske en udvidelse af eksportkreditrådets forretningsudvalg, således at de forskellige erhvervsinteresser bedre kan tilgodeses dér.

Der er i udvalget fremsat ønske om en revisionsbestemmelse, og det er begrundelsen for ændringsforslaget nr. 2.

Jeg anbefaler ændringsforslagene.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagene som helhed sættes derefter til forhandling.

Anker Lau: Vi havde fra vor side helst set, om de opgaver, der foreligger med hensyn til eksportfremmende foranstaltninger, havde kunnet løses af erhvervene selv og af pengeinstitutterne. Vi har i udvalget fået disse spørgsmål behandlet,

[Anker Lau.]

således som jeg også omtalte det ved anden behandling, men har måttet opgive tanken om, at noget sådant kunne praktiseres, og siden er der ikke taget noget initiativ fra nogen side. Jeg har bemærket, at så sent som i går er der fra autoritativ bankside udtrykt tilfredshed med den måde, sagen her gribes an på. Derfor er der vel heller ikke grund til i den nærmeste fremtid at vente noget nyt initiativ på dette område.

Med hensyn til lignende love, der i den senere tid har været behandlet her, og som skal gøre erhvervene egnede til at tilpasse sig de store markeder, har mit parti lagt afgørende vægt på alt det, der har kunnet fremme eksporten, på alt det, der har kunnet bidrage til at erobre ude, hvad hjemme måtte opgives. Også herom drejer sig jo lovforslaget om Danmarks erhvervsfond, som har stor betydning.

Vi stillede ved anden behandling en række ændringsforslag, som tilsigtede at nærme lovforslaget til de synspunkter, vi oprindelig havde om en selvstændig, en mere levende institution. Disse ændringsforslag blev stemt ned, men vi har herigenem vist, hvad vi har sigtet på, og selv om vi ikke kunne få gennemført disse ændringer, må vi naturligvis erkende, at en lov som denne i den givne situation ikke kan undværes. Vi har også ønsket visse begrænsninger i de meget vidtgående bemyndigelser, som selve lovforslaget indeholder, og her kunne vi ikke komme længere end til en i alt fald i udvalget udtrykt enighed om, at de penge, der her er tale om, hvor det drejer sig om de produktivitetsfremmende foranstaltninger og de andre formål under kapitel III, er den renteindtægt, som fonden kan afkaste.

Med den administration, som nu foreslås, vil ministeriet, eksportkreditrådet og de dertil knyttede udvalg få et stort ansvar, men vi mener som sagt ikke, at en lov som denne, der i øvrigt fortsætter den gamle lov om fremme af danske erhvervsinteresser, på nuværende tidspunkt kan undværes. Vi vil udtrykke ønsket om, at den må fremme de danske eksporterhvervs interesser, således at overgangen til de store markeder, som vi alle sammen stiller store

forventninger til, må gå så roligt og let, som det er muligt.

Under hensyn til de ændringsforslag, som den ærede ordfører for socialdemokratiet har gjort rede for, og under hensyn til bemærkningen i tillægsbetænkningen, som lover ministerens forhandling med erhvervene om fordelingen af de penge, der skal bruges til de produktivitetsfremmende foranstaltninger, kan mit parti anbefale at stemme for lovforslagets endelige vedtagelse.

Med hensyn til det andet lovforslag, der også er til behandling, forslag til lov om lån og garantier til visse erhvervs virksomheder, er vor stilling ikke ændret, vi vil gå imod dette lovforslag.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen fremsatte imidlertid ved anden behandling nogle udtalelser, som giver mig anledning til, da det ærede medlem ikke var til stede i udvalget, hvor vi drøftede sagen, at gøre nogle bemærkninger her. Jeg vil gerne fremhæve, at hvis der på noget tidspunkt havde været mulighed for at gøre denne lov til en ren garantilov, er det ikke udelukket, at vi kunne have været med til noget i den retning, men en sådan mulighed har efter min bedste overbevisning på intet tidspunkt foreligget i udvalget. Da regeringspartierne ganske naturligt havde haft indbyrdes forhandlinger og der forelå de ændringsforslag, som vi behandlede ved anden behandling, var det jo også ganske klart, at der ikke var noget at gøre.

Der blev ved anden behandling af det ærede medlem hr. Niels Andersen fremsat nogle udtalelser, de findes i tidenden sp. 4179. Her siger det ærede medlem, at

„det, der sker efter denne lov, er, som handelsministeren har sagt, at der skal stilles garantier for de første 10 mill. kr., der kan udlånes såvel som for de 2 mill. kr., der kan anvendes til støtte for fiskeri-erhvervet eller til bådebyggerierne. Der bliver således de 5 mill. kr. tilbage, som det er hensigten at låne ud, i hvert fald i nogen udstrækning, til håndværket.“

Det blev ikke imødegået af den højtærede handelsminister ved anden behandling, og da det heller ikke er kommet frem i udvalget, vil jeg mene, at det ville være behageligt for alle de interesser, der knytter sig til dette lovforslag, og for offentlig-

[Anker Lau.]

heden, om den højtærede fungerende handelsminister i dag kunne bekræfte, at det er hensigten at administrere loven på den måde.

I øvrigt skal jeg som sagt anbefale at stemme imod dette lovforslag.

Weikop: Det tjener ikke noget formål ved denne behandling at gentage de synspunkter, som blev fremsat under anden behandling af forslag til lov om Danmarks erhvervsfond. Vi tilkendegav dengang tydeligt og klart vor opfattelse dels med hensyn til de begrænsninger, der burde være i selve lovforslaget, dels, og ganske særlig, hvorledes vi så på spørgsmålet om de produktivitetsfremmende foranstaltninger. Efter at man i udvalget er nået til enighed, og efter at vore ønsker om en revisionsbestemmelse er tilgodeset, vil jeg ved denne behandling kun sige, at vi anbefaler lovforslaget til vedtagelse.

Det ærede medlem hr. Anker Lau var inde på forskellige spørgsmål vedrørende lovforslaget om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder. Dette lovforslag vil vi ikke stemme for. Ved anden behandling foregik der en lille debat mellem det ærede medlem hr. Niels Andersen og mig. Det ærede medlem sagde dengang, at af de 17 mill. kr., der skulle kunne anvendes til udlån og garanti, skulle de 12 mill. kr. ikke lånes ud, dem skulle der kun gives garanti for. Således sagde det ærede medlem, til trods for at der i selve lovforslaget står klart og tydeligt, at der i hvert finansår af statskassen kan ydes lån eller garanti for lån til de og de formål. Ikke desto mindre fastslog det ærede medlem hr. Niels Andersen, at der alene var tale om at yde lån, for så vidt det drejer sig om de 5 mill. kr. til industri og håndværksvirksomheder. Jeg synes, det spørgsmål må klares. Da jeg sidst rejste det, svarede den højtærede handelsminister mig ikke, men det må klares, inden dette lovforslag forlader folketinget. Jeg spørger: er det virkelig sådan, at retsforbundet, repræsenteret af det ærede medlem hr. Niels Andersen, kan træffe en aftale med regeringen, med den højtærede handelsminister, gående ud på, at vel vedtager vi en lov, der giver adgang til at låne 17 mill. kr. ud, men på den anden side

træffer vi en aftale om, at de 12 mill. kr. overhovedet ikke skal lånes ud? Det forekommer mig at være ganske ejendommeligt, og det er så meget mere ejendommeligt, som det ærede medlem hr. Niels Andersen bebrejdede venstre og de konservative, at de ikke ville være med, fordi der ikke var tale om lån, men alene om garantier.

Når jeg siger det så stærkt, er det, fordi det ikke er et oppositionsparti eller andre, der er kommet med sådanne udtalelser — man kan jo komme til at fortale sig, det kan hænde for enhver — men her er det sagt tydeligt og klart af en af bærepillerne for regeringen, det er for så vidt en regeringsrepræsentant, der har sagt det. Derfor må jeg bede den højtærede fungerende handelsminister — jeg forstår, det er den højtærede økonomiminister — klart tilkendegive her i tinget, hvad meningen er, og oplyse det ærede medlem hr. Niels Andersen om, at han tager grundigt fejl. Hvis der ikke kommer en sådan erklæring fra ministeren, lovgiver vi på et ganske forkert grundlag her.

A. C. Normann: Jeg har ikke mange ord at føje til debatten om lovforslaget vedrørende Danmarks erhvervsfond, idet der nu er opnået enighed i udvalget. Jeg vil blot gøre en enkelt bemærkning om den side af lovforslagets indhold, som har været til drøftelse i udvalget under den sidste udvalgsbehandling, spørgsmålet om, hvorvidt beløbene til produktivitetsfremmende foranstaltninger bør fordeles i samme forhold eller i et lignende forhold som de counterpartpenge, der hidtil har været anvendt til lignende formål. Jeg tror, det er rigtigt — og jeg vil gerne have det sagt her ved tredje behandling — at beløbene for at få den størst mulige nyttevirkning bør kunne fordeles ud fra hensigtsmæssighedssynspunktet til enhver tid; det vil eventuelt også sige fordeles med uensartede beløb på de forskellige erhvervsområder, efterhånden som opgaverne melder sig, forskelligartede opgaver på de forskellige brancheområder til forskellige tider. Dette behøver ikke at betyde, at der ikke godt kan stilles visse faste beløb til rådighed på de områder, hvor der er langvarige forskningsarbejder i gang, og hvor det er ønskeligt bl. a. af hensyn til ansættelsen af kvalificerede medarbejdere,

[A. C. Normann.]

som kun kan være tjent med at være til rådighed, hvis deres ansættelse kan være af en vis minimumsvarighed. Det er især husmands- og landboforeningerne, der har ført dette forståelige ønske frem for udvalget, men nu har den højtærede handelsminister erklæret, at de beløb, der stilles til rådighed, vil blive drøftet med erhvervene, de enkelte erhvervsområder, der på den måde sikrer sig adgang til at varetage deres interesser. På grundlag heraf og på grundlag af ændringsforslagene er der nu opnået enighed i udvalget om at anbefale, at folketinget gennemfører lovforslaget, hvad jeg finder er glædeligt. Det har været opmuntrende under udvalgsarbejdet at høre erhvervenes reaktioner på denne lovgivning; jeg tror, at samtlige hovederhverv har udtalt glæde over den.

Lidt anderledes ligger det, når vi skal tale om lovforslaget om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder. Jeg har tidligere givet udtryk for min undren over, at partiet venstre i år og for første gang er gået over til det konservative synspunkt på dette område, nemlig at denne form for en aktiv erhvervs politik skal bringes til ophør. Det ville efter min opfattelse, hvis de to partier havde haft flertal i folketinget, komme til at betyde, at mange mindre virksomheder, som ellers ville have en god chance for at klare overgangen til det ny markedsområde, hvis de kunne få rationaliseringen finansieret, måtte opgive at klare vanskelighederne i overgangsperioden; det må de opgive, såfremt der ikke er mulighed for at få den fornødne modernisering finansieret ved hjælp udefra. Det understreger betydningen af den stilling, som mit parti er gået ind for, at erhvervene også på dette område har givet udtryk for tilslutning til denne lovgivning.

Jeg har lyst til med den højtærede formands tilladelse at nævne en udtalelse fra formanden fra Håndværksrådet. Håndværket er jo den største og den talrigeste af de tre grupper, der her er tale om at yde støtte til. Formanden for Håndværksrådet, hr. Poul Persson, har ved Håndværksrådets delegeretmøde den 3.-4. marts udtalt bl. a. følgende:

„Det kan være således, at grene af et erhvervsområde trænger til en ganske

særlig støtte. Det kan være således, at der er brug for lån og garantier m. m., for at en fornøden rationalisering kan gennemføres. Derfor er vi — det skal siges ganske klart — glade for at se, at der nu foreligger et lovforslag om lån og garantier bl. a. til håndværkets virksomheder.“

Og formanden tilføjer med henblik på den anden lov:

„Derfor er vi også glade for at se, at loven om Danmarks erhvervsfond indeholder muligheder for at støtte erhvervenes eksportbestrebelse på forskellig vis.“

Vi har grund til fra vor side at glæde os over denne understregning og den tilslutning, som de forskellige erhvervsområder har givet regeringens erhvervs politik i forbindelse med de to lovforslag, vi her behandler.

Den fungerende handelsminister (Bertel Dahlgaard): Jeg er glad for, at der i udvalget er opnået enighed om forslaget til lov om Danmarks erhvervsfond, og det takker jeg for.

I anledning af de bemærkninger, det ærede medlem hr. A. C. Normann fremsatte, vil jeg gerne sige, at jeg er enig i betydningen af, at produktivitetsarbejdet kan planlægges på længere sigt, og at en del af midlerne derfor må stilles til rådighed over en længere periode. På den anden side ville det sikkert være uheldigt at lægge fordelingen som helhed fast i samme forhold, hvorefter fordelingen af de hidtidige midler er sket. Det er jo netop meningen, at disse midler skal kunne sættes ind på de særlig vigtige opgaver, som efterhånden opstår under den erhvervsmæssige udvikling. Jeg synes derfor, at den udtalelse, der er fremsat af handelsministeren over for udvalget, må være meget tilfredsstillende, nemlig at de beløb, der bliver stillet til rådighed til disse formål, vil blive drøftet med de interesserede erhverv og i øvrigt gennem de årlige bevillingslove blive forelagt bevillingsmyndighederne til godkendelse.

I anledning af det spørgsmål, som både det ærede medlem hr. Anker Lau og det ærede medlem hr. Weikop stillede mig vedrørende lovforslaget om lån og garantier til visse erhvervs virksomheder, skal jeg indskrænke mig til at gentage, hvad handels-

[Den fungerende handelsminister.]

ministeren sagde ved anden behandling, at det er tanken, at garantier, i hvert tilfælde for industri- og skibslånenes vedkommende, skal være det normale og ydelse af lån altså undtagelsen.

Weikop: Jeg takker den højtærede fungerende handelsminister for besvarelsen af det spørgsmål, jeg stillede, og den højtærede minister gjorde det meget enkelt og klart ved at henvise til handelsministerens tidligere udtalelse. Men i denne udtalelse ligger jo også ganske klart, at der kan og skal ydes lån. Den højtærede fungerende handelsminister fastholder selvfølgelig, mener jeg, det, der står i selve loven, at der kan ydes lån eller garanti; altså er handelsministeren ikke afskåret fra at yde lån og vil ikke selv afskære sig fra at yde lån.

Dermed falder det ærede medlem hr. Niels Andersens påstand fuldstændig til jorden. Det er altså ikke tanken, at de 12 millioner, som det ærede medlem hr. Niels Andersen sagde, udelukkende skal anvendes til garantier, men at der også skal ydes lån. Jeg havde ikke ventet andet, selvfølgelig... (*Den fungerende handelsminister* [Bertel Dahlgaard]: Fortrinsvis!). Ja, fortrinsvis, men der kan ydes lån. Jeg forstår også, at den højtærede fungerende handelsminister er indstillet på, at når vi har en lov, hvori der står, at der kan ydes lån, er det ikke meningen, at der ikke skal kunne ydes lån. Det forstår jeg udmærket. Men man er nødt til at belære det ærede medlem hr. Niels Andersen om, hvordan en lov skal forstås, for han kan øjensynlig ikke finde ud af det selv.

Jeg skal i øvrigt ikke sige mere om dette lovforslag, men vil dog gerne gøre en bemærkning til det ærede medlem hr. A. C. Normann, der sagde, at man var interesseret i, at der kunne ydes lån til mindre virksomheder. Ja, jeg skal ikke genoptage debatten herom, men har det ærede medlem hr. A. C. Normann glemt, at da der var 10 mill. kr. til rådighed i henhold til den forrige lov, så lånte man 8 mill. kr. ud til én virksomhed, 6½ mill. kr. til en anden virksomhed og stillede 5-6 mill. kr. til rådighed for en tredje, hvilket sidste dog ikke blev til noget? Er det det, det ærede medlem kalder for mindre virksom-

heder? Tænk, når man har 10 mill. kr. og låner 8 mill. kr. ud til en enkelt virksomhed, så er der kun 2 mill. kr. tilbage til mindre virksomheder. Også fordi loven hidtil har været administreret meget, meget uheldigt efter vor opfattelse, kan vi ikke stemme for det foreliggende lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til lov om Danmarks erhvervsfond vedtoges enstemmigt med 140 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder vedtoges med 86 stemmer mod 54.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4567).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl Petersen: Udvalget har holdt 1 møde siden anden behandling, hvor også den højtærede landbrugsminister var til stede. Drøftelserne gav ikke anledning til yderligere ændringer, og jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse i den form, det fik ved anden behandling.

H. C. Toft: Ved anden behandling af lovforslaget beklagede jeg, at den højtærede landbrugsminister ikke kunne være til stede ved det sidste udvalgsmøde før andenbehandlingen, hvor man gerne ville have haft et tilsagn fra den højtærede landbrugsminister om, hvordan nye eksportører skulle behandles efter dette lovforslag.